

■■■ ODAVESZETT HAGYOMÁNYOK, VÁLTOZÓ TERMESZTÉSI MÓDSZEREK ■

A sokszori jelen idejű fogalmazás ellenére a dohánytermesztés technológiájának ismertetésekor leírtak legtöbb esetben már mindenkor a múltra vonatkoznak. Mert arra a tudásra, melyet a Temesközből hoztak magukkal, újabbak rakódtak. A dolgozat a tradicionális dohánytermesztési módszert mutatja be, amely az 1980-as évektől kezdett gyökeresen átalakulni. Az eltérő termesztési körülmények, a művelési mód változása, korszerűsödése, a kézi munka kiváltása, a feldolgozó üzemek igényeihez való alkalmazkodás sok-sok új megoldást eredményezett, melyekkel a hagyományosakat váltották ki. Az ezredforduló utáni évtizedekben három dohánygyár termeltetett Gyulafalván. Tavaszonta már nincsenek melegágyak: a palántákat a dohánygyárak vízkultúrák alapon neveltetik, s ezáltal elérik, hogy többé-kevésbé azonos minőségűek legyenek, a különféle vegyszeres kezelésekkel meggátolják a kórokozók elszaporodását. Mielőtt kiültetésre kerülnek, kötelező a talajvizsgálat, mely kideríti, milyen tápanyagok hiányoznak, melyeket kell pótolni. A palántaszám is meghatározott: egy katasztrális holdba 12 000 növény kerül, azelőtt 17-18 000. Géppel ültetnek. Az átadásra kerülő kötelező dohány mennyiségét is szerződésben rögzítik. Amennyiben jelentősen elmarad a megtermett mennyiség, a gazdával a következő évben nem kötnek szerződést. A gyár képviselői folyamatosan ellenőrzik az elültetett növények állapotát, javaslatokat tesznek a különféle növényvédelmi beavatkozásokra. Csak a palánta és a növényvédő vegyszerek ára hozzávetőlegesen a dohányért kapott összeg felét teszi ki. Két alkalommal kötelezően megkapálják az ültetvényt. Amikor már az embermagasságú növények virágjukat bontogatják, újból vegszerrel permeteznek, amely hatására elszárad a virágzat és a növény oldalhajtása, a kacs, miáltal fejlettebbek lesznek a levelek. A tetejézés és kacsozás azelőtt nehéz kézimunkával történt. Ültetés után hat hétre kezdik szedni az aljleveleket. Van azonban, aki eltekint ettől, megvárja, hogy a többi levél is beérjen, azzal együtt szedi le, közé keveri, hogy jobb árat kapjon érte. Két hét múlva következik a második alj leszedése. Újabb két-három hét elteltével törik le a „dohány leglelkét”, azaz

a legszebb leveleket. Legutoljára marad a hegylevelek begyűjtése. Otthon már nem kézzel, hanem géppel fűzik fel a leveleket. A dohánykötelek szárítása hagyományos módon, pajtákban, alkalmi szárítókon történik. A megszáradt leveleket kartondobozokba csomagolják, s a száradás ütemétől függően október és december között adják át a dohánygyáraknak. A minősítés hat osztályba sorolás szerint történik: az anyadohány, azaz a legszebb levelű legtöbbször az első és második osztályba kerül, érte fizetnek legtöbbet.

Bár a dohány továbbra is a legjövődélmezőbb, ugyanakkor a legtöbb munkát igénylő kultúrák közé tartozik, mégis évente egyre zsugorodik az a földterület, melyen a gyulafalvi dohányosok ivadécai dohánynövényt nevelnek. 1972-ben a gyulafalvi határ 19 százalékán, ezer katasztrális holdon, azaz 571 hektáron termesztették a növényt, 2012-ben már csak hatvan-hetven hektáron. Ez a növény, amely megteremtette a Pusztakulát benépesítő ősök jólétét, ha visszaszorulóban is van, kitörölhetetlen nyomot hagyott a település kultúrájában – a dohánylevél rákerült Bácsgyulafalva címerére is.

Dohánylevél
Bácsgyulafalva
címerében